

**From:** PV\_VP\_PE\_kirjaamo <kirjaamo.pe@mil.fi>  
**Sent:** 4. maaliskuuta 2020 11:30  
**To:** Kirjaamo PLM; Kuhanen Katariina PLM  
**Subject:** Pääesikunnan asiakirja  
**Attachments:** AQ3659\_V1.docx

Tervehdys

Ohessa lausunto AQ3659.

Ystävällisin terveisin  
Pääesikunta kirjaamo



PLM lausuntopyyntö 17.2.2020, VN/8524/2019-PLM-6, PE ak AQ3287

## **PÄÄESIKUNNAN LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI KUORMA- JA LINJA-AUTON KULJETTAJIEN AMMATTIPÄTEVYYDESTÄ ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA**

### **1. Lausuntopyyntö**

Puolustusministeriö on viiteasiakirjalla pyytänyt pääesikunnan lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi otsikon asiassa.

Liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) tieliikenteen ammattipätevyyksiä koskevat muutokset tulivat voimaan 1.1.2020. Muutoksella Suomi otti kansallisesti käyttöön kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyyden suorittamiseen kaikki tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin (2003/59/EY) mahdollistamat suoritustavat, kun koulutuksen ja nopeutetun koulutuksen rinnalle tuli niin kutsuttu koemalli. Valtioneuvoston asetukseen lisättäisiin nyt liikennepalvelulain säännöksiä tarkentavat, koemallin käytännön toteutusta koskevat säännökset. Direktiivin muutokset tulevat osin voimaan 23.5.2020 ja osin 23.5.2021.

Pääesikunnan oikeudellinen osasto on tutustunut asetusluonnokseen ja varannut Pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle, koulutusosastolle ja logistiikkaosastolle sekä Maavoimien esikunnalle mahdollisuuden lausua asiassa. Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto ja logistiikkaosasto toimittivat oikeudelliselle osastolle yhteisen lausunnon (AQ3717).

### **2. Lausunto**

Puolustusvoimat antaa vuosittain perustason ammattipätevyyskoulutusta (280 h) ja perustason ammattipätevyyskoulutusta nopeutettuna (140 h) noin 3000 koulutettavalle. Vastaavasti muut koulutusta antavat tahot antavat koulutusta noin 2500 koulutettavalle. Puolustusvoimat on siis suurin ammattipätevyyskoulutuksen antaja Suomessa. Puolustusvoimien keskeisin tehtävä on kouluttaa sodan ajan joukkoja.

Puolustusvoimissa on 10 hyväksyttyä koulutuskeskusta, jotka antavat ammattipätevyyskoulutusta alla kuvatulla tavalla samanaikaisesti.

Nykyisellä puolustusvoimissa käytössä olevalla perustason ammattipätevyyden koulutusmallilla ja siihen kuuluvalla kokeella koulutusta annetaan koulutuskeskuskohtaisesti 5-7 kurssilla saapumiserää kohti ja kurssivahvuudet ovat keskimäärin on noin 40-50 koulutettavaa.

### 2.1 Esitetyt muutokset ja perustelut

Liikenteen palveluista annetun lain 1.1.2020 voimaantulleiden säännösten mukaan kuorma- ja linja-auton kuljettajan perustason ammattipätevyys on mahdollista suorittaa myös ammattipätevyysdirektiivin mukaisella perustason ammattipätevyyskokeella. Jotta Puolustusvoimat pystyisi mahdollisimman hyvin hyödyntämään koevaihtoehtojen mahdollisuuden, esitetään asetusalueeseen seuraavia muutoksia perusteluineen tai havainnot huomioitavaksi.

Asetusluonnos	Ehdotus / huomiot
<b>1 § Perustason ammattipätevyyskoulutus ja siihen liittyvä koe</b>	
Perustason ammattipätevyyskoulutus ja siihen sisältyvä teoriakoe sisältää tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin liitteen I jaksossa 1 säädetyt kuljetusmuotoja yhteisesti koskevat ja suoritettavaa kuljetusmuotoa erikseen koskevat määritellyt oppiaineet. Koulutuksen päätteeksi on suoritettava opetusta vastaava koe. Koulutuksessa on annettava tarkoituksenmukaisessa suhteessa käytännön ja teorian opetusta perustason ammattipätevyyden edellyttämän osaamisen saavuttamiseksi.	Esitetään lisättäväksi §:n kolmanteen momenttiin:  ” Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän ja <i>muiden liikenteen palveluista annetun lain 193 §:n mukaisten toimivaltaisten viranomaisten hyväksymän</i> koulutuskeskuksen on annettava opiskelijalle todistus säädetyt koulutuksen suorittamisesta. Todistus annetaan Liikenne- ja viestintäviraston lomakkeella <i>tai muiden liikenteen palveluista annetun lain 193 §:n mukaisten toimivaltaisten viranomaisten hyväksymällä lomakkeella</i> ja se

<p>Perustason ammattipätevyyskoulutukseen on sisällytettävä vähintään 20 tuntia ja nopeutetussa perustason ammattipätevyyskoulutuksessa vähintään 14 tuntia opetusta turvallisen, taloudellisen ja ympäristöystävällisen ajotavan edistämiseksi sekä liikenteen riskitekijöiden tunnistamisen kehittämiseksi, vaaratilanteiden välttämiseksi ja onnettomuustilanteissa toimimiseksi ja niiden seurausten lieventämiseksi. Opetuksesta vähintään seitsemän tuntia on toteutettava käytännön harjoituksina. Jos perustason ammattipätevyys laajennetaan kuljetusmuodosta toiseen, edellä mainittua opetusta on annettava vähintään seitsemän tuntia ja se on toteutettava käytännön harjoituksina. Tässä momentissa tarkoitettuja käytännön harjoituksia ei voida lukea liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 31 §:ssä säädettyihin ajo-opetuksen vähimmäismääriin.</p> <p>Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän koulutuskeskuksen on annettava opiskelijalle todistus säädetyn koulutuksen suorittamisesta. Todistus annetaan Liikenne- ja viestintäviraston lomakkeella ja se on esitettävä viraston vastuulla järjestettyyn kokeeseen ilmoitauduttaessa.</p>	<p>on esitettävä viraston vastuulla järjestettyyn kokeeseen ilmoitauduttaessa.</p> <p>Esitetyt lisäykset selventävät käytäntöjä muiden toimivaltaisten viranomaisten osalta.</p>
<p><b>2 a § Perustason ammattipätevyyskoe</b></p>	
<p>Perustason ammattipätevyyskoe tulee suorittaa kerralla muussa kuin</p>	<p>Esitetään lisättäväksi §:n ensimmäiseen momenttiin:</p>

liikenteen palveluista annetun lain 33 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ammatillisessa koulutuksessa. Ammattipätevyyskokeen saa kuitenkin suorittaa enintään kahdelle peräkkäiselle päivälle jaetussa koetilaisuudessa, joita voidaan tauottaa kokeen järjestämissuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Ammattipätevyyskoe suoritetaan suomeksi tai ruotsiksi. Tulkin käyttö kokeessa on kielletty.

Kokeen teoriaosuuden tulee koostua vähintään kahdesta osasta, joista toinen voi sisältää monivalintatehtäviä tai suoraan vastattavia tehtäviä tai näiden yhdistelmän. Teoriakokeen toisen osuuden tulee muodostua tilanteiden tarkastelu -tehtävistä, joissa voi olla kirjallisen tapahtumainkuvauksen ohella kuviin ja videoihin pohjautuvia kysymyksiä. Teoriakokeen vähimmäiskesto on neljä tuntia, joka voidaan jakaa kahteen jaksoon. Mikäli koeaika jaetaan kahteen jaksoon, tulee ensimmäisen jakson tehtävät olla palautettuna ennen jakson päättymistä. Teoriakokeen tehtävien määrä ja vaikeustaso tulee mitoittaa teoriakokeen vähimmäiskestoja vastaavasti ja esittää kokeen järjestämissuunnitelmassa. Teoriakokeen suorittamiseen voi saada 60 minuuttia pidemmän vastausajan, jos kokeen suorittajalla on lukihäiriö tai muu terveydellinen peruste pidennettyyn koeaikaan. Kokeen suorittajan on esitettävä kokeeseen ilmoittauduttaessa kirjallinen

”Perustason ammattipätevyyskoe tulee suorittaa kerralla muussa kuin liikenteen palveluista annetun lain 33 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ammatillisessa koulutuksessa ja puolustusvoimien antamassa koulutuksessa.

Ammattipätevyyskokeen saa kuitenkin suorittaa enintään kahdelle peräkkäiselle päivälle jaetussa koetilaisuudessa, joita voidaan tauottaa kokeen järjestämissuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Ammattipätevyyskoe suoritetaan suomeksi tai ruotsiksi. Tulkin käyttö kokeessa on kielletty.

Esitetty muutos mahdollistaisi perustason ammattipätevyyskokeen suorittamisen samalla tavalla kuin ammatillisessa koulutuksessa ja palvelisi siten puolustusvoimien antamaa koulutusta parhaiten. Se mahdollistaisi koevaihtoehdon hyödyntämisen parhaalla mahdollisella tavalla puolustusvoimissa ja ottaisi huomioon koulutettavien määrän ja koulutukseen käytettävissä olevan aikaikkunan.

”Teoriakokeen vähimmäiskesto on neljä tuntia, joka voidaan jakaa kahteen jaksoon.”

Esitetään, että puolustusvoimien antamassa koulutuksessa teoriakoe voidaan jakaa enintään neljään tunnin jaksoon.

terveydenhuollon ammattihenkilön tai erityisopettajan allekirjoittama lausunto lukihäiriöstä tai terveydenhuollon ammattihenkilön lausunto muusta terveydellisestä perusteesta, joka vaikuttaa teoriakokeen suorittamiseen.

Perustason ammattipätevyyskokeen teoriakokeen saa järjestää kirjallisesti tai sähköisesti siten kuin kokeen järjestämissuunnitelmassa ja siihen saadussa Liikenne- ja viestintäviraston hyväksynnässä ja ehdoissa on yksilöity. Sähköiseen kokeeseen tulijoiden tulee tehdä vahva sähköinen tunnistautuminen kokeeseen saavuttaessa.

Perustason ammattipätevyyskokeen käytännön kokeen osuudesta enintään 30 minuuttia voidaan suorittaa simulaattorilla tai ajoharjoitteluradalla. Yksittäinen kokeen osa on voimassa vuoden sen hyväksytystä suorittamisesta.

Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän perustason ammattipätevyyskokeen järjestäjän on annettava ammattipätevyyskokeen suorittajalle päätös Liikenne- ja viestintäviraston lomakkeella kokeen tai sen osan suorittamisesta.

”Sähköiseen kokeeseen tulijoiden tulee tehdä vahva sähköinen tunnistautuminen kokeeseen saavuttaessa.”

Puolustusvoimien antamassa koulutuksessa teoriakokeet otettaisiin vastaan puolustusvoimien tutkintojärjestelmällä. Kokeeseen tulijat tunnetaan ja tunnistetaan muutenkin. Kaikki ovat varusmiespalvelusta suorittavia tai palkattua henkilöstöä. Henkilöt tunnustetaan lisäksi ajokortin tai henkilötodistuksen avulla. Kokeessa ei ole puolustusvoimien ulkopuolisia henkilöitä. Osa joukko-osastoista sijaitsee syrjäisellä paikalla ja huonojen yhteyksien johdosta kirjautumisessa saattaisi ilmetä ongelmia.

Esitetään lisättäväksi §:n kolmanteen momenttiin:

*Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän perustason ja muiden liikenteen palveluista annetun lain 193 §:n mukaisten toimivaltaisten viranomaisten hyväksymän ammattipätevyyskokeen järjestäjän on annettava ammattipätevyyskokeen suorittajalle päätös Liikenne- ja viestintäviraston lomakkeella tai muiden liikenteen palveluista annetun lain 193 §:n mukaisten toimivaltaisten viranomaisten hyväksymällä lomakkeella kokeen tai sen osan suorittamisesta.*

	Esitetyt lisäykset selventävät käytäntöjä muiden toimivaltaisten viranomaisten osalta.
<b>11 a § Perustason ammattipätevyyden simulaattorivaatimukset</b>	"Korkeatasoinen ja laaja näkymä" on määriteltävä tarkemmin. Esimerkiksi näkymän pitäisi muuttua ajonopeuden mukaan.
<b>13 § Kokeen arvioijaa ja vastaavaa johtajaa koskevat vaatimukset</b>	
<p>Perustason ammattipätevyyskoulutuksen kokeen arvioijalla tulee olla riittävä koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu osaaminen ja ammattitaito sekä koulutusvaatimusten ja kuljetusalan lainsäädännön ja käytäntöjen tuntemus. Ammatillisen tutkinnon osana suoritettavan perustason ammattipätevyyskoulutukseen sisältyvän kokeen arvioijalla on oltava ammatillisen koulutuksen arvioijilta edellytettävä, arvioitavaan tutkinnon osaan riittävä ammattitaito ja osaaminen sekä riittävä perehtyneisyys arviointiin.</p> <p>Perustason ammattipätevyyskokeen arvioijia tulee olla vähintään kaksi. Vähintään yhdellä arvioijista tulee olla kokeesta vastaavan johtajan pätevyys. Kokeesta vastaavalla johtajalla tulee olla voimassa oleva kuorma- tai linja autonkuljettajan ammattipätevyys, opettajan pedagogiset opinnot, voimassa oleva liikenneopettajalupa ja</p>	<p>Esitetään lisättäväksi uusi kolmas momentti:</p> <p><i>"Puolustusvoimissa suoritettavassa perustason ammattipätevyyskokeessa tulee olla vähintään yksi ensimmäisen momentin mukainen pätevyudet omaava arvioija. Kokeesta vastaavalla johtajalla vaaditaan 10 §:ssä mainitut perustason ammattipätevyyskoulutuksen opetuksesta vastaavan johtajan pätevyudet"</i></p> <p>Vaatimus opettajan pedagogisten opintojen suorittamisesta puolustusvoimille merkittävä haaste, sillä kokeesta vastaavana johtajana tulisi toimimaan peruskoulutettu sotilashenkilö, jolta suoritettavat opinnot tässä tarkoitettussa muodossa puuttuisivat.</p> <p>Esitetty tapa mahdollistaisi sen, että puolustusvoimissa ei tarvitsisi olla erikseen perustason ammattipätevyyskoulutuksen</p>

<p>suoritettuna liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon kuljetusalan ammattipätevyyskouluttajana toimimista koskeva tutkinnon osa ja:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>a) vähintään yhden vuoden kokemus C-, CE- tai D-luokkaan kuuluvan ajoneuvon päätoimisena kuljettajana toimimisesta tai</li><li>b) kuljetusalan, linja-autonkuljettajan, yhdistelmäajoneuvonkuljettajan tai puutavaran autokuljetuksen ammattitutkinto taikka kuljetuspalvelujen osaamisalalla suoritettu logistiikan perustutkinto.</li></ul> <p>Perustason ammattipätevyyskokeen arvioijalla tulee olla kokeessa käytettävän ajoneuvon ajo-oikeus sekä riittävä koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu osaaminen ja ammattitaito sekä koevaatimusten ja kuljetusalan lainsäädännön ja käytäntöjen tuntemus. Kokeen arvioijan on tehtävä kokeen arviointi ja annettava suorittajalle päätös kokeen suorittamisesta seitsemän vuorokauden sisällä kokeen tai kokeen osan suorittamisesta.</p>	<p>opetuksesta vastaavia johtajia ja perustason ammattipätevyyskokeesta vastaavia johtajia, vaan opetuksesta vastaava johtaja voisi samalla toimia myös kokeesta vastaavana johtajana. Asetusluonnoksesta poiketen esitetään, että puolustusvoimissa ei tarvittaisi kuin yksi kokeen arvioija, jolla on kokeen arvioijan pätevyys.</p> <p>Vaatus kahdesta kokeen arvioijasta, joista toisella tulisi olla kokeesta vastaavan johtajan pätevyys, on puolustusvoimien näkökulmasta käytännössä mahdoton toteuttaa huomioiden koulutusvolyymit ja sitä kautta puolustusvoimien toiminnassa tarvittava kokeen arvioijien lukumäärä sekä käytettävissä oleva ammattipätevyyskoulutuksessa oleva ajoneuvokalusto.</p> <p>Esitetyllä tavalla puolustusvoimissa ei tarvittaisi useita kokeesta vastaavia johtavia joukko-osastokohtaisesti. Tällä edesautettaisiin sitä, että puolustusvoimat voisi hyödyntää koevaihtoehtoa antamassaan koulutuksessa.</p>
--	---

## 2.2. Muuta

Asetusluonnoksen valmisteluvaiheessa on kuultu erikseen muita toimijoita, mutta pääesikunnan logistiikkaosaston ja teknillisen tarkastusosaston mukaan Puolustusvoimia alan suurimpana toimijana ei ole ennen lausuntokierrosta huomioitu. Erivapauksia oltaisiin



antamassa koemallissa ammatillisen koulutuksen järjestäjille. Lisäksi pedagogisen pätevyyden omaavia henkilöitä kokeiden arvioijaksi löytyy lähinnä näiden oppilaitosten henkilökunnasta. Nämä oppilaitokset eivät kuitenkaan kouluta vuositasolla kuin noin 500 henkilöä ammattipätevyyteen.

Ellei edellä esitettyjä perusteluja oteta asetuksen valmisteluissa huomioon, puolustusvoimat ei pysty resurssiensa puitteissa hyödyntämään koevaihtoehtoa antamassaan kuljettajakoulutuksessa.

Pääesikunta esittää lisäksi, että edellä esitettyjen perusteluiden johdosta järjestettäisiin vielä erillinen kuulemistilaisuus asiasta Liikenne- ja viestintäministeriön ja Puolustusvoimien välillä.

### **3. Lopuksi**

Lisätietoja asiasta pääesikunnan oikeudellisella osastolla tarvittaessa antaa sotilaslakimies Laura Laaja (p. 0299 500 851, [laura.laaja@mil.fi](mailto:laura.laaja@mil.fi)).

Pääesikunnan päällikkö  
Kenraaliluutnantti

Eero Pyötsiä

Puolustusvoimien asessori  
Varatuomari, OTL

Tuija Sundberg

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

LIITTEET

JAKELU

Puolustusministeriö  
Katariina Kuhanen

TIEDOKSI